

ישיבת מיר
YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

פרשת חוקת
תמוז תשפ"ו

הנה הפשטתם צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשייתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתלי הישיבה!

(מסן המשגיח הגול"צ רבי ירוחם ליבוביץ
זצוק"ל סמ"ד)

ביהמדרש

גליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר | חוקת 631

מתורת רבותינו

יסוד חוקת התורה - לעשות מצוותיה מחמת שזה רצון השי"ת

זאת חוקת התורה אשר ציוה ד' לאמר (יט, א).

"לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה" (רש"י)

האור החיים הק' מעיר, למה כתבה התורה בלשון זאת חקת התורה, היה צריך לכתוב "זאת חוקת הטהרה" או "זאת חקת הפרה", מה ענין מצוה זו לכל התורה כולה עיי"ש מה שתיירץ, ולאחר מכן מוסיף: "ובדרך רמז ירצה באומרו חוקת התורה שאם יקיימו מצוה זו, הגם היתה חוקה בלא טעם מעלה עליהם הכתוב כאילו קיימו התורה אשר צוה ה' לאמר. כי קיום מצוה בלא טעם יגיד הצדקת האמונה והסכמת הנפש לקיים כל מצוות הבורא, וזה לך האות ואולי כי לטעם זה רצה ה' שתתמסר להם המצוה בדרך חקה".

ביאר מרן רה"י שה"ת הגאון **רבי חיים שמואלביץ זצ"ל**: בזמן שאדם מקיים מצוה שיודע את טעמה, עדיין לא

ברור שאדם זה מוכן לקיים מצות בוראו, משום שיתכן שאינו מקיים רק מה שהוא מבין ודעתו מסכימה לזה. אפילו בשבע מצוות בני נח שרובן מחויבות מצד השכל, כתב הרמב"ם (פ"ה מלכים) "המקיימן מחמת הכרע הדעת אינו גר תושב ולא מחסידי אומות העולם ולא מחכמיהן, אלא צריך לקיימן מפני שנצטוו עליהן ע"י משה מפי הגבורה", הרי שאפילו במצוות השכליות שצריך האדם לומר אי אפשר לעשות רע, כי גם לולא הציווי היה נמנע מלגנוב ולרצוח וכדומה, אכן לאחר שנצטוו בהן מאת הקב"ה הרי עיקר המנעו מעשותן, צריך שיהיה מחמת ציווי הבורא ית', וסלידתו מהרע אינה אלא כטפל לסיבה העיקרית שהיא קיום מצוות הבורא ית'.

שיחות מוסר

דברי הספורנו, כיצד תנועה גשמית קלה מסתירה את הבורא

קח את המטה והקהל את העדה... ודברתם אל הסלע וגו' (כ, ח).

הספורנו מבאר באריכות את חטא מי מריבה. בתוך דבריו הוא כותב: "בהיות מיני הניסים המסופרים בכתבי הקודש על אחד מג' פנים: נס נסתה, ישיגוהו הצדיקים בתפלתם... נס נגלה, יעשהו הקל ע"י עבדיו עם הקדמת תנועה מסודרת מאתו כענין "הרם את מטך"... נס שלא יוכל הטבע לעשותו בשום אופן, זה המין יעשה הקל יתעלה ע"י עבדיו בדיבור בלבד שהוא פעולה שכלית ויותר נכבדת משאר תנועותיו הגשמיות... והנה משה ואהרן הסכימו לעשות המין השני ולהגיר המים ממקום אחר כי לא בטחו שיקים הא-ל יתברך את דברו בחשבם לישראל אז ממרים מאד, עד שיהיו בלתי ראויים אליו... ועשו במטה אשר בו הודיעו מעלת השליח ולא עשו את דרך המין אשר בו יודיעו מעלת המשלח וטוב... לזה נכתב עליהם "מעלתם בי" שחיללתם כבודי...".

מרן המשגיח הגה"צ **רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל** היה מראה עד כמה אפשר ללמוד בדברי הספורנו המבהילים (כלשונו) את עומק כוחות נפש האדם: הלא כלל ישראל כולו ואפילו שפחה על הים זעקו

אפילו הגויים יודעים כח תפילת ישראל

וישמע הכעני מלך ערד ישב הנגב וגו' (כא, א).

"ושמע עמלק דהוה שרי בארע דרומא ואתא ואשתני וכו' ארום נח נפשית דאהרון ואסתלק עמודא דענגא

דהוה מדבר בזכותיה קדם עמא בני ישראל וארום אתי ישראל אורח אלליא אתר דמרדו במארי עלמא <

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:12	20:30
בני ברק	19:30	20:33
ציריך	20:00	22:30
וינה	20:43	23:12
אנטוורפן	21:43	23:16
פריז	21:29	23:04
לונדון	21:07	22:28

דבר הישיבה

ה'מבקש' של הישיבה

מרן ראש הישיבה שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצוק"ל היה רגיל לספר לתלמידיו, שבימי בחרותו עת למד ולימד בישיבת גרודנא, נסע להינפש לכמה ימים בישיבת נוברהרדוק אצל דודו הגר"ר אברהם יפהן זצ"ל.

באחד מימי שהותו שם, בקש מדודו שיראה לו את הבחור המובחר ביותר בישיבה. הצביע ראש הישיבה על בחור מסוים ואמר לו: "זה הבחור העמקן הגדול ביותר בישיבה", "זה הבחור השקדן של הישיבה", וכך ציין כמה וכמה בחורים - איש לפי מעלתו, אך חזר ר' חיים ושאל: "סוף סוף מי הבחור המובחר בישיבה?" הצביע ר' אברהם על בחור שישב לו באחת מפינות היכל הישיבה, ואמר לו: "הנה, זהו הבחור המובחר בישיבה!"

תמה ר' חיים ושאל: "הלא כאשר מנית את שבחם של כמה מבחורי הישיבה לא הזכרת את שמו כלל, כיצד אתה אומר כעת כי הוא המובחר ביותר? השיבו רבי אברהם ואמר: "אמת, בחור זה איננו העילוי של הישיבה, הוא גם לא העמקן שבה, אך מעלתו היא שהוא המבקש של הישיבה, ובעל מעלה זו הוא המובחר ביותר". הוא זה שיעלה מעלה מעלה, יותר מהאחרים, על אף שהם עולים עליו בכישרונותיהם. אכן לימים הוכיחו דבריו של הגר"א יפהן את עצמם, 'מבקש' זה לא היה אלא מרן הסטיפלער זצוק"ל בעל הקהלות יעקב, שהאיר את עם ישראל בתורתו ובהנהגת הכלל.

(שיחות רבי נתן צבי ח"ב עמ' רסג)

מתורת רבותינו

אלו הן סיבות שגרמו שהיה זמן שמסוגל להילחם בישראל ובפרט שעשה את התרגיל שמוכר ברש"י לדבר בלשון כנעני כדי שלא יתפללו כראוי וממילא לא יענו.

לתתן עליון

בעבודת השם שלהם, כפי שאומר התרגום שעמלק בא להלחם בישראל כיון שמשום ששמע שמת אהרון שבזכותו היו עוני כבוד שהגינו על ישראל ועכשיו כשנסתלקו מי יגן עליהם, ועוד שחזרו דרך האתרים היינו המקום שהלכו המרגלים שמרדו בהקב"ה שכל

וכו ומית אהרן תמן וכו' ואגח קרבא בישראל" (תרגום יונתן)

נפלא מאד, היה הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוונישטיין זצ"ל מראה עד כמה פשוט היה אפילו לגויים כח התפלה של עם ישראל ועד כמה הכל תלוי

אהבת התורה' - כתנאי להצלחת לימוד התורה שבעל פה

על כן יאמר בספר מלחמות השם את זהב בסופה (כא, יד).

חלקים, יש את קיום המצווה, ויש את הענין הגדול שקיום המצווה יהיה בשמחה, אבל בתורה שבעל פה אין אפשרות לקיים את המצווה בלי אהבה וחובה, כי עיקרה הוא ביגיעה ובעמל ואין זה אפשרי אלא מתוך אהבה וחובה, זה שאמרו חז"ל (עירובין נד, א) "באהבתה תשגה תמיד", וכשאין למדים ביגיעה ועמל אין זה נקרא לימוד תורה שבעל פה.

דעת חכמה ומוסר ח"ב עמוד א' - אשר לשלמה בהקדמה

קשה ואפילו אם הניצול יכיר בטובת מיטיבו וירגיש עצמו מחויב לו, לא יוצר ביניהם שום קשר פנימי, ואילו בעניני רוחניות אפילו אם יש לו קשר מסוים כבר נעשה קשר ודבקות נפשית ביניהם ונעשים הם אוהבים גמורים.

תוספת וחיידוד לדברים כתב הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' ששונה מצוות תלמוד תורה שבעל פה מכל המצוות, שכן בכל המצוות ישנם שני

"אפילו אב ובנו רב ותלמידו נעשים שונאים זה לזה ואינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה לזה" (קדושין לב)

מרוך המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל הראה שבמאמר חז"ל זה נרמז סוד נפלא עד כמה התורה מאחדת בין התלמיד לרב, שהרי בעולם אנו רואים שיתכן שאחד יעשה לחבירו טובה עצומה ואפילו אם יציל את נפשו ממוות יתכן שלא יוצר ביניהם שום

מבאר רבותינו

"כדי שאלמד תורה לשמה": הסוד המצמר מאחורי ייסוריו של מרן רה"י

זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו' (יט, יד).

טפח מהרהורי ליבו: "שנים רבות חשבתי על שאלה זו ולאחר מחשבה רבה הגעתי למסקנה, שהיות וכל חיי אהבתי ללמוד תורה, נראה לי שאהבתי ללמוד פי מאה ממה שכל אדם אוהב לעשות משהו שהוא רוצה בו מאד! עד כדי כך, כשאני רואה לנגד עיני גמרא, אני לא יכול שלא ללמוד. ראה הקב"ה שחסר לי ב'לשמה' בלימוד התורה. לכן, רצה שיהיה לי קצת קשה, כדי שאלמד תורה לשמה".

רבי נתן צבי נחלה כמה שנים בטרם התעטר בכתר ראשות ישיבת מיה, והצליח בסיעתא דשמיא תוך כדי מחלתו הקשה להגדיל ולרומם את הישיבה להעשות מבצר התורה הגדול בעולם בכמות ואיכות. מופלא הדבר, עד כמה שאף הוא עצמו להפטר מהעולם ב"אהלי החכמים", בוועד שמסר ביום שיש האחרון לחייו, עש"ק לך לך, דיבר על הציווי האלקי לאברהם אבינו "לך לך מארצך ומולדתך ומבית אביך", על הקושי שיש לאדם להתרחק מהארציות ולדבוק בקב"ה. בתוך הדברים הזכיר שהגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, רצה מאד להפטר בביתו שלו, אולם לבסוף לא זכה לכך, והוסיף משפט ואמה: "למות בבית זו זכות גדולה". אף אחד מבאי הוועד לא חלם למה ירמזון מילותיו!

אולם בדיעבד הובנה היטב השאיפה להפטר מהעולם דווקא בביתו, אותם כתלים מקודשים בהם המית עצמו יום יום בעמלה של תורה.

שיחות רבי נתן צבי, לתתן עליון

בשעת מיתה אל ימנע עצמו מבית המדרש. ומאחר שכן פירש הרמב"ם שגם המימרא הבאה שם בגמ' שאף היא נדרשת מפסוק זה פירושו שממית עצמו באוהל והיינו באהלי החכמים.

מבואר שהתנאי בקנין התורה שאין התורה נקנית אלא במי שממית עצמו עליה, זהו גם שיהיה ממית עצמו באוהלה של תורה, בבית המדרש.

מרן רה"י הגאון רבי נתן צבי עצמו היה מופת הדור בענין זה עצמו. כמה שנים בטרם נתעטר בכתר ראשות ישיבת מיה נחלה במחלה קשה ומיסרת, בדרגת מחלה שמצריכה אישפוז במוסד סיעודי בלי יכולת לזוז. אולם בהיותו ממית עצמו באהלה של תורה גם כשהיה בריא המשיך לנווט את חייו הרגילים, חיי עליה מתמדת בתורה ויראת שמים, מידות טובות וחסד, והמשך הרבצת התורה והרחבתה בצורה שלא תתואר.

פעם חשף טפח מהרהורי ליבו בפני אחד מידידי הישיבה, טפח שמאפשר להציץ לדרגתו הנשגבה בעבודת ה'. היה זה באחת הפעמים שהגיע לארה"ב לגייס תרומות לטובת הישיבה וכאשר ראה הנדיב אצלו התאכסן את מסכת ייסוריו פרץ בככי. שאל אותו רבי נתן צבי לפשר בכיו, והוא ביטא את הרהורי ליבו: "מדוע נגזרה גזירה כזו על רבינו, הלא הוא מקדיש את כל חייו להגדיל תורה?" השיב לו הגר"צ: "אתה שואל טוב!" לאחר שתיקה של כמה דקות, גילה

בגמ' (שבת פג, ב) אמר רבי יוחנן לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה ואפילו בשעת מיתה, שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל".

ומבואר כי מלבד החיוב התמידי של עסק התורה, ישנו חיוב נוסף של "בית המדרש".

גם ברמב"ם אנו מוצאים (הלכות ת"ת פ"ג): "אמרו חכמים דרך רמז זאת התורה אדם כי ימות באוהל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמים".

ולכאורה היכן מוזכר בגמ' כן שענין ממית עצמו עליה הוא "באהלי החכמים".

אלא, ביאר מרן ראש הישיבה הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, שמקור לשונו של הרמב"ם, הוא כאמור מדברי הגמ' (שם) לעולם אל ימנע אדם את עצמו מבית המדרש ומדברי תורה ואפילו בשעת מיתה שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל", ומפורש שמלבד הענין שלא ימנע עצמו מדברי תורה יש ענין נוסף שלא ימנע עצמו מבית המדרש, הרי שהאוהל שממית עצמו בו הוא אוהלי החכמים, בית המדרש.

זהו שהוסיף הרמב"ם ענין זה של ממית עצמו באהלי החכמים במימרא דר"ל שאין התורה נקנית אלא בממית עצמו עליה, כיון שגם הלכה זו נלמדת מן הפסוק "אדם כי ימות באוהל", ופירושו של אוהל כבר אמר ר' יונתן שהוא בית המדרש, ומכאן למד שגם לא ימנע עצמו מבית המדרש מלבד שלא ימנע מדברי תורה, וזהו שנאמר כי ימות באוהל, אפילו

ימים מקדם

בעקבות פרסום התיעוד בגיליון שעבר, שהכה גלים בקרב קוראינו, אנו זוכים לחשוף השבוע סדרת תמונות נוספת מאותו ביקור מכונן. מתוך בידור מעמיק שערכנו, מתברר כי היה זה ביקורו הרשמי של נשיא פולין בעיירה מיר - פרט המוסיף נופך של חשיבות היסטורית לתיעוד הנדיר. במסגרת המדור, נביא את שיחת המוסר שנשא מרן המשגיח זצוק"ל למחרת המעמד, ואת הלקחים המאלפים שהוציא מזה המשגיח כהכנה לימים הנוראים.

תודתנו נתונה להרב הגאון רבי שמעון יוסף מלר שליט"א, מחבר הספרים על "בית בריסק" ו"שיבת חברון", על עזרתו הרבה ועל שהעמיד לרשותנו את התמונות מארכיונו הפרטי לטובת המדור.

הדרך מנוול (עיין רש"י בראשית יב, יא) ועם כל הנדודים וטלטולים של עם ישראל, והנה עכ"ז הלא הם סוכ"ס העם הכי נאה ויפה בעולם, כן בחיצוניותם ועוד יותר בתוארם, אצל הגדולים והצדיקים הלא מתראה עליהם ממש אור פנים, אור בהיר ושקוף, אשר לא תמצא כזאת באוה"ע, כי אפילו בהיפים שלהם, אבל הארת פנים לא תמצא באוה"ע בשום אופן, הנה הלא חזינן מזה ודאי היסוד של 'בנים אתם', - 'אתם ראויין להיות נאים', כי צריכים אתם לקבל פני מלך!"

התנאה לפניו - הכנה לקראת אלוקיך

"חז"ל (שבת יא) אומרים על כמה אמוראים שהיו נוהגים להתקשט לתפלה במיני בגדים שונים, משום הכון לקראת אלוקיך ישראל (עמוס ד, יב). ומפרש רש"י: התנאה לפניו. והנה אנחנו מבינים ודאי את החסידיים הראשונים שהיו שוהין שעה אחת לפני התפלה, כי למען עלות השמימה אמנם כן כי צריכים ודאי להכנה רבתא של שעה שלמה, אבל להתלבש בבגד נאה, כמו אזוה, פוזמקי, וכדומה, מה זאת כהכנה לתפלה?! אלא הוא מהסוד הגדול של אמונתנו בקרבות הכלל ישראל עם קודשא בריך הוא, וביחוד גם בעמדתנו בתפלה, קרבות מלכנו אתנו עד כדי כך עד כי נמצא אמנם ממש ממש אתנו, ולפני מלך אין

שוחחנו על מה שכולנו הלבשנו עצמנו לכבודו בבגדי השבת, מנוקים ומגוהצים ביופי האפשרות, לא אחד יצא בבגד מחוסר איזה כפתור, ומטעם היחידי והפשוט כי כאשר המלך בא הלא אין זה כבוד מלך להתהלך לפניו בבגדים מלוכלכים או קרועים. ומזה נתרגשנו ונתעוררנו ביסוד גדול אשר אמנם מלא מזה בחז"ל הקדושים, אלא שלא מתעמקים על זה.

אמר הכתוב (לעיל יד, א) 'בנים אתם לה' לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת'. וברש"י שם: לפי שאתם בניו של מקום ואתם ראויין להיות נאים ולא גדודים ומקורחים: - עד כדי כך הוא סוד אמונתנו של 'המשפילי לראות בשמים ובארץ' (תהלים קיג, ו), כי המלך הנהו ממש עמנו, קרוב בתכלית, עד שעל האדם אמנם להחזיק עצמו בנאות והדר! נאות בתכלית הפשטות, בהרחצת גופו ונקיותו, בבגדים נקיים ויפים, ולהחזיק עצמו ביפיפות תואר ומראה, כי תמיד בשכונת המלך הוא נמצא, ואין יניח כל רבב ואבק על עצמו."

עם ישראל - העם הנאה והיפה בעולם

"ואמנם יש להשתומם מן ההשגחה העליונה. הכלל ישראל, אשר מי כמוהו נמצא כל כמה בתוך ריבוי הגליות, נע ונד באין כל מקום מנוחה, וכבר אמרו חז"ל

במרכז המעמד: מרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ומרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל, מקדמים את פני הנשיא בבואו לעיירה מיר.

הנכבדים נראים כשהם מורידים את כובעם לאות כבוד, כאשר על דש צווארוניהם מעוטר סמל מדינת פולין. משמאלם נראה ראש הקהל, האוחז בידיו את הדף שממנו הקריא את דברי הברכה.

בפלטין של מלך: המעמד ההיסטורי במיר ולקחו של מרן המשגיח

בשבועות האחרונים עסקנו בתיעוד הנדיר של הביקור הממלכתי בעיירה מיר - ביקור שבו נטלו חלק מרנן ורבנן, מרן ראש הישיבה הגה"ח רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ומרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל. לאור ההיענות הגדולה מהקוראים, ריכזנו את הממצאים והוספנו עליהם את השיחה המיוחדת שנשא מרן המשגיח סמוך לאותו מעמד, כפי שהובא ב"דעת תורה" על פרשת כי תצא.

יסוד כבוד המלך - הופעה בהדר ובנקיות

"אתמוול לרגלי יציאתנו לקראת הנשיא של המדינה,

עומדים ודאי בבגדים קרועים או מלוכלכים!"

ההתבוננות בנפש - "וסר מאחריו"

"הוא שאמר הכתוב כי ה"א מתהלך בקרב מחנה, ממש כפשוטו, עד ואתם הדבקים בה"א' (לעיל ד, ז), ואם יראה בך ערות דבר הלא ודאי וסר מאחריו. ובטעם כסוי הצואה כתב הרמב"ן ז"ל כי 'אין צואה כטומאה שתטמא את מקומה וכו', אבל אסור לראותה בעת התפילה מפני שהדברים הנמאסים יולידו גנאי בנפש. איך זה מתילד גנאי בנפש מחמת הצואה הנמצאת סביבת האדם? אלא שהוא מסוד הקרבות הגדולה של הנפש אשר עמנו, ואם הנפש מתרחקת ממנו מחמת הגנאי אשר לפנינו, הלא כש"כ שהקב"ה ודאי יעזוב אותנו, - וסר מאחריו' ודאי! נורא סוד הדבר כפשוטו! אגב להתעורר: אם צואה אשר האדם משקץ אותה, ואעפ"כ מולדת בו גנאי, מעתה חטאים מדברים שנפשו של אדם מחמדתו ומתאוה להן, כמה הם כבר מולידים גנאי בנפש!"

קבלת עול מלכות שמים - תפילה בקבשה

"אמרו חז"ל (ברכות יד ב) הרוצה שיקבל עליו מלכות שמים שלימה יפנה ויטול ידיו ויניח תפלין ויקרא ק"ש ויתפלל, וזו היא מלכות שמים שלימה. וכנראה שכל פרט ופרט שבענין הוא עצם חלק בקבלת עול מלכות שמים, ולכאורה מה ענין של 'יפנה', לעצמה של קבלת עומ"ש? - הוא סוד אמונתנו, כי קבלת עול מלכות שמים אין הענין כי יש מלך בעולם, אלא סוד הדבר הוא לקבלו ולהמליכו עליו ממש, ולהמליך את הרבשו"ע על כל אבר ואבר שבנו, כי על כן פשוט וודאי כי 'יפנה', ויטול ידיו, המה מעצם עניני קבלת עול מלכות שמים, הוא ביאור אמרו מלכות שמים שלימה, - על כל האדם, על כל אבר ואבר אשר בו!

וענין שייכות התפילה לקבלת עול מלכות שמים גם כן נתבאר לי מזה המעשה של יציאתנו לקראת הנשיא של המדינה. היה לי באמת בקורת על תוכן ברכת השלום שנאמר לפני הנשיא שלא היתה בה שום דבר

של בקשה. שמעתי מספרים כי בעת עברו של הנשיא עירת קארעליץ, הנה הנשים שבאו שמה השכיבו עצמם סביבת המכונה של הנשיא וצעקו בקול: 'אין אנו הולכים מכאן עד שתושיענו אדוננו המלך! זהו אמנם כבוד מלך באמת! כי איך זה אפשר אחרת? אם המלך כאן ואין מבקשים ממנו כלום, הלא זאת אומרת כי אתה והמלך כשני אנשים שוים, אין אתו כל יתרון עליך, האפשר להיות בזיון יותר גדול מזה?! אולם כשהמלך בא, ונופלים לרגליו בצעקה: הצילני נא, זה אמנם כבוד מלך, זאת אומרת ודאי: עזרתנו אתה מעולם, לך היכולת לישועתנו, ומבלעךך אין לנו מושיע - להיות מקבל עול מלכות שמים שלימה צריך להיות 'יתפלל', לכרוע ולהשתחוות ולנפול בבקשה! הוא סוד אמונתנו כי המלך בא, המלך אתנו, ואליו כל תפלתנו. הוא אמרנו: שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, למען יזבא מלך הכבוד, הלא ודאי כי צריכים להכין 'פתחי עולם', - 'פתחים עולמיים!'

מכתבי רבותינו

על פנימיות וחיצוניות, סוד 'מעשה הנחש', והקריאה הנוקבת "לצאת מטעות העולם"- מכתב יסודי לבנין צורת האדם מאת מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל

ובזה נקראהו אדם, ולא בעבור שהולך על שתי רגלים. ובוזה ביארנו בפ' חוקת ענין נכבד מאוד. הלא חלילה לנו לחשוב כי הנחשים השרפים אשר שלח ה' בעם היו בגדר לאו דוקא, וה"ה היה יכול להיות מין בע"ח אחר, חלילה לנו לחשוב זאת. ומצאתי בבעל הטורים (כא, ו), כתוב "הנחשים לפי שעשו מעשה נחש שהוציאו לה"ר על המן". וכפי אשר ביארנו נבין כמה נוראים דבריו. אמרו ז"ל (תענית ח א), כי כל החיות שאלו להנחש מה הנאה יש להן, אמר להם לכו אצל בעלי לה"ר מה הנאה יש להם וכו'. הלא מבואר כי הנחש מעיד בעצמו, כי תוכל לראות כחותיו אצל בעלי לה"ר. ובאמת זה הוא כחות של נחש. וכאשר הוציאו לה"ר על המן, זכו לפי גדלותם, והראה להם הקדוש ברוך הוא כי אחזו בכחות המתיחסים להנחש, וכי עשו מעשה נחש, ושלא עליהם את הנחשים להורות כי המה החברים שלהם, חברים עם הנחשים. נורא הדבר.

והרבה לימודים יש עלינו ללמוד מזה. אך את אשר אני חפץ להשכיח ולהורות, שתבין ותדע בהחלטיות מהו האדם. ולצאת מטעות העולם, כי הם קוראים למי שהולך רק על שתי רגלים שהוא האדם. מה נואלו האנשים אשר אין להם שום מחשבה, ומביטים על דבר רק מן החוץ, ולא יוכלו לדון מהו האדם האמיתי...

הוא ממיית אף בלא הנאה, נבין וניחם כי זאת פנימיות, והוא הוא הנחש, ר"ל הכח הזה נקרא נחש, ובוזה נברא הנחש. ולא נוכל ליחס הכח הזה לבע"ח אחר, כי לא מצאנו באיזה מין אחר, הכח הנ"ל. ובאמת המבין אם יראה מעשה של איזה כח, מזה בעצמו יבין מי הוא זה המין, אחרי כי ידוע לו כי הכח הנ"ל מיוחס למין הנ"ל. וכאשר נראה במין האנושי פעולות הרבה שונות זה מזה, כמו גאווה, וענוה, אמת, ושקה, זריזות, ועצלה, ועוד ועוד, זו היא פליאה עצומה... ולכן נמצא במין האנושי פעולות אשר נמצאים גם בבע"ח, כמו אכילה ושתייה, כי באמת הכח הוא מבע"ח, ובוזה הוא משותף עמהם. וכאשר נראה בו עוד כחות אחרים ונמצאים גם בבע"ח נבין כי הם לקוחים רק מהם, ומשותפים בו. אך היתרון להאדם הוא, אשר נופח בו רוח חיים נפש משכלת להבין ולהשכיל, זה הוא יתרונו שלו, וכחותיו אלה הם הם התיחסות מין האנושי... ולכן המבין לא יביט על האדם לקרוא אותו בשם אדם בעבור כי הוא הולך על שתי רגלים, כי עיקר הנברא הם הפעולות כאשר ביארנו, ואם יתראה בו תמיד פעולות המתיחסות ליתר הבע"ח, עלינו לדעת כי כח הבע"ח הוא שלט בו, ובעד פעולה כזאת מוכרחים אנו לקרוא אותו בשם הכח של הבע"ח ההוא. ואם נראה ממנו פעולות המתיחסות לאדם, זהו האדם האמיתי,

במכתב הדרכה נדיר לבנו (דעת חכמה ומוסר חלק ג - מכתבים מכתב רעג), מעמיד מרן המשגיח רבי ירוחם ליבוביץ זצוק"ל יסוד בעצם מהותו והגדרתו של "האדם האמיתי", ומורה כי צלם אנוש אינו ניכר בחיצוניות כלל, כי אם אך ורק במעשיו, בפעולותיו, ובהשלטת הנפש המשכלת על טבעי החומר. לפיכך, הנמשך אחר כוחותיו התחתונים או חוטה בלשון הרע, כמעשה מוציאי הדיבה על המן, הרי הוא פוגם בצורת האדם שבו ולובש על עצמו ממש את "כחות הנחש". מתוך דברים נשגבים אלו עולה קריאה נוקבת לצאת מ"טעות העולם" המביטים על החוץ בלבד, ולזכות אל התואר "אדם" אך ורק על ידי זיכור המעשים.

וכה כתב:

כמה פעמים בקשתיו והזהרתיו, מה אבקש ממך, כי אם להיות איש בין אנשים. ואבינך מעט ביאור דברי, ושמע נא היטב. בכל דבר אשר בגידולין, יש חיצון ופנים, ומוסכם הוא בפני כל, כי כל רשימות החיצון הוא מתהווה מהפנים... ועתה תן אוזן קשבת. כאשר אנו רואים בבע"ח כי ישנם כחות מיוחדים שונים זמ"ז, אות הוא כי שונים גם בפנימיותם, כי לכל בע"ח יש פנים מיוחד, ולכן באמת אדם נראה פעולות המתיחסות לכח הבע"ח ההוא, נבין כי הוא הוא. למשל כל בע"ח אינו עושה דבר כ"א להנאתו, וכאשר נמצא במין הנחש כי

לתרומה מהירה לחצו כאן

24 שעות ביממה

מוקד החזקת התורה
02-54109333